

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUS

2021-04-08 Nr. 4D-2021/1-103
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2021 m. sausio 29 d. d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą dėl Marijampolės pataisos namų (toliau vadinama ir – MPN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neap rūpinant jo drabužiais pagal sezoną (toliau vadinama ir – Skundas). 2021 m. vasario 11 d. ir 2021 m. kovo 9 d. buvo gauti Skundo papildymo raštai.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma: „2020.11.04 parašiau MPN direktoriui prašymą skirti man pilnai drabužius, priklausančius, nes tuo metu buvau nemokus, perdavimų negaunu [...]. 2020 m. lapkričio maždaug 9 d. duoda užpildyti dar vieną blanką-prašymą norintiems gauti drabužius [...]. 2020.11.26 man buvo išduotos prašomos higienos prekės bei dalis apatinio trikotažo [...], kiti prašyti drabužiai: kelnės džemperis, striukė, kepurė, batai šlepetės nebuvo išduotos, trumpai paaiškinant, kad šiuo metu nėra, išduos truputį vėliau“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2021 m. vasario 1 d. raštu Nr. 4D-2021/1-103/3D-270 kreipėsi į MPN, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2021 m. kovo 26 d. Seimo kontrolierius gavo MPN 2021 m. kovo 26 d. raštą Nr. 9/07-3365.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Nuteistasis X į Marijampolės pataisos namų administraciją dėl rūbų kreipėsi 2020-11-04 d., o 2020-11-09 d. jam buvo pateiktas užpildyti nustatytos formos prašymas [...]. Prašyme nurodė, kad nori gauti kelnaites, puskojines, džemperį, vatinuką ar striukę (pabraukė striukę), batus, šlepetes, kepurę, maikę (marškinėlius). Kadangi praėjusį mėnesį nuteistasis buvo nemokus [...], Turto valdymo skyriaus sandėlininkas iš turimų sandėlyje priemonių 2020-11-27 d. išdavė X kelnaites, puskojines, marškinėlius (maiķę)“;

4.2. „X 2020-12-21 d. nuo pilietės E. M. [Seimo kontrolieriui asmens vardas ir pavardė yra žinomi] gavo perduodamą siuntinį su rūbais ir avalyne, kuriame buvo 3 megztiniai, 4 kelnės, bliuskutės, pižamos kelnės, kojines, taptkės, batai, kepurė ir 2 striukės.“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso:

173 straipsnis „Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekančių nuteistųjų materialinis buitinis aprūpinimas“ – „3. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantys nuteistieji, kurie neturi savo drabužių ir avalynės, nemokamai aprūpinami drabužiais ir avalyne pagal sezoną.“

6. Laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų materialinio buitinio aprūpinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 1R-139:

2 punktas – „Suimtuosius (nuteistuosius), neturinčius nuosavų drabužių ir (ar) avalynės pagal sezoną bei higienos reikmenų, jais pagal aprašo 1 priede nustatytą periodiškumą nemokamai aprūpina tardymo izoliatoriaus arba pataisos įstaigos (toliau – laisvės atėmimo vieta) administracija“;

5 punktas – „Drabužiai, avalynė ir higienos reikmenys išduodami nuteistiesiems arešto bausme, taip pat nemokiems suimtiesiems (nuteistiesiems), esant jų rašytiniam prašymui“;

6 punktas – „Suimtajam (nuteistajam) išduodami tik tie drabužiai ir (ar) avalynė, kurie prašymo pateikimo metu yra tinkami dėvėti pagal sezoną.“

7. MPN laikomų asmenų materialinio buitinio aprūpinimo tvarkos aprašo, patvirtinto MPN 2017 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 4/07-17:

2 punktas – „Nuteistuosius, neturinčius nuosavų drabužių ir (ar) avalynės pagal sezoną bei higienos reikmenų, jais pagal aprašo 1 priede nustatytą periodiškumą nemokamai aprūpina Pataisos namų administracija. Arešto bausmę atliekantys nuteistieji drabužiais ir avalyne neaprūpinami“;

5 punktas – „Drabužiai, avalynė ir higienos reikmenys išduodami nemokiems nuteistiesiems, kurie iki einamojo mėnesio 10 d. pateikia Pataisos namų Socialinės rehabilitacijos skyriaus būrio viršininkui (toliau – būrio viršininkas) rašytinį prašymą. Rašytinius prašymus registruoja būrio viršininkas prašymų apskaitos žurnale“;

13 punktas – „Direktoriaus įsakymu patvirtintame nuteistųjų dušinės grafike nustatytu laiku drabužius, avalynę ir higienos reikmenis nuteistiesiems išduoda Ūkio skyriaus sandėlininkas Ūkio skyriaus kieme, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos, atsižvelgęs į aprašo 1 priede nurodytus kiekius ir dėvėjimo arba naudojimo laiką“;

14 punktas – „Nuteistajam išduodami tik tie drabužiai ir (ar) avalynė, kurie prašymo pateikimo metu yra tinkami dėvėti pagal sezoną.“

Tyrimo išvados

8. Pareiškėjas nurodo, kad MPN administracija neaprūpino jo drabužiais pagal sezoną.

9. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 5–7 punktai) laisvės atėmimo įstaigoms tenka pareiga nemokamai aprūpinti nuteistuosius sezoną atitinkančiais drabužiais ir avalyne, jeigu jie šių daiktų neturi.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2020 m. lapkričio 4 d. žodžiu, o 2020 m. lapkričio 9 d. raštu Pareiškėjas kreipėsi į MPN prašydamas jį aprūpinti kelnaitėmis, puskojinėmis, džemperiu, striuke, batais, šlepetėmis, kepure, marškinėliais. Kadangi nuteistasis buvo nemokus, MPN pareigūnai priėmė sprendimą tenkinti Pareiškėjo prašymą, tačiau 2020 m. lapkričio 27 d. iš visų prašyme nurodytų daiktų jam išdavė tik turėtus sandėlyje kelnaites, puskojines ir marškinėlius.

Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Skunde nurodytos aplinkybės buvo patvirtintos, t. y., MPN pareigūnai neaprūpino Pareiškėjo sezoną atitinkančiais drabužiais ir avalyne.

10. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas yra pagrįstas.

Kadangi 2020 m. gruodžio 21 d. Pareiškėją jam reikalingais drabužiais ir avalyne aprūpino artimieji (šios pažymos 4.2 punktą), Seimo kontrolieriaus rekomendacija MPN dėl Pareiškėjo aprūpinimo sezoną atitinkančiais drabužiais ir avalyne neteiktina.

Seimo kontrolierius MPN direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje būtų užtikrintas savalaikis nemokių nuteistųjų aprūpinimas sezoną atitinkančiais drabužiais ir avalyne, ypač viršutiniais rūbais šaltuoju sezonu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

11. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl MPN pareigūnų veiksmų (neveikimo), neaprūpinant jo drabužiais, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

12. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, MPN direktoriui Regimantui Kavaliauskui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje būtų užtikrintas savalaikis nemokių nuteistųjų aprūpinimas sezoną atitinkančiais drabužiais ir avalyne, ypač viršutiniais rūbais šaltuoju sezonu.

13. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas